

Múlt-jelen-jövő határon túli magyarokkal

Az utazás nagyon sokat jelentett a tanári testület tagjai számára. Senki nem járt ezelőtt ezen a magyarlakta területen, csak tanulmányinkból, könyvekből, filmekből ismertük a magyar emlékeket. Már az út előtti készülődés összehozta még jobban a tantestületet, hiszen együtt találtuk ki, milyen adományt vigyünk a pénzen kívül, mivel tudnánk leginkább segíteni az ott élő magyarokat. A gyerekek megajándékozását könnyebben kitaláltuk, hiszen logikus volt az évkezdést egy írószercsomaggal segíteni, de itt is olyan dolgokat raktunk össze, melyek nem csak hasznosak, de szépek is voltak. A felnőtteknek "szellemi táplálék"-ot, könyveket vittünk, melyeknek nagyon örültek.

Előzetesen azt gondoltuk, hogy mi viszünk ajándékot, mi adunk, de az út végén megfogalmazódott bennünk, hogy itt mi kaptunk sokkal többet, mint amit vittünk. **Emberi tartást, méltóságot, hazaszeretetet tanultunk.** Vendéglátóink nem sajnálkoztak, nagyon tárgyilagosan látták a helyzetüket és a feladatukat: kitartani, hogy továbbra is magyarok maradhassanak határon túl is.

Nagyon sok olyan ténnyel szembesültünk, ami a magyarországi médiában nincs kihangsúlyozva: az, hogy a magyar állam milyen sok támogatást, segítséget nyújt a határon túl élő magyarságnak és, hogy ők ezt milyen hálával fogadják. Nem követelnek, elfogadják, amit kapnak és megköszönik.

Az iskola ugyan nem középiskola, mint mi, azonban ez nem egy egyszeri kapcsolatfelvétel marad, hanem rendszeresen szeretnénk velük találkozni és a magunk módján továbbra is őket segíteni.

A következő adventi időszakban eljuttatunk újabb adományt, mely ruhákból, könyvekből, tankönyvekből, játékokból fog összetevődni a mezőgecsei iskolával egyeztetve, hogy mire van szükségük.

A fényképeket újranezelve visszavágyunk illetve reménykedünk, hogy megint eljuthatunk erre a gyönyörű vidékre valamint bízunk benne, hogy lesznek újabb pályázatok, amelynek keretében akár erre a helyre, akár más magyarlakta területre mehetünk, megismerhetjük az ott élőket és segítséget vihetünk.

A mezőgecsei iskolával az utazás megkezdése előtt egyeztettünk, hogy mire van leginkább szükségük. Az igazgató úr a legfontosabbnak a számítógépes felszereltség javítását és korszerűsítését jelölte meg és kérte, hogy a pénzt vigyük magunkkal és ott vásároljuk meg az eszközöket, mert többet tudunk ott venni, mintha Magyarországon szereztük volna be ezeket az eszközöket. Az iskolában járva aztán mintha időutazáson vettünk volna részt: nagyon ráfért a számítástechnikai felszereltségre a segítség. A pénzen felül még vittünk írószereket a gyerekeknek, élmény volt a boldog arcokat látni, ahogy izgatottan bontották ki a csomagokat és látni az őszinte örömet. A főzés és a közös ebéd vidám és megható is volt egyben, hiszen asztali áldást mondott a falu református papja majd az étkezés végén a gyerekek kórusban megköszönték az ételt. Vittünk könyveket, ruhaneműt és társasjátékokat, melyeket rábízunk az igazgató úrra, hogy ő ossza el a legrászorulóbb családoknak, akiket ő sokkal jobban ismer nálunk, pontosan tudja, hova kell a legnagyobb segítség.

2016.08.29: A határátlépés után, a Bereg vidék magyar többségű fővárosában, Beregszászon tettünk sétát. A sok magyar vonatkozású épületet, templomot, emléktáblát helyi idegenvezetőnk Bíró András lebilincselő és humorral átszőtt bemutatásával élvezhettük. Magyar tanárként megismertett minket a kárpátaljai költészet remekeivel, nagyon meghatóan tolmácsolta verseiket.

Fakultatív borkóstolón vettünk részt az első világháborúban olasz hadifoglyok által a sziklába vajt benei Parászka-pincében. A színmagyar tiszaháti településen, Mezőgecsén nagy szeretettel és gazdag vacsorával vártak minket családi panzióban.

2016.08.30. reggeli után Munkácsra mentünk. Munkács várában minden a Rákócziakról, Zrínyi Ilona hősiességéről, Munkácsy Mihályról és általában, a magyar múltról mesél, különösen, mióta visszaszállt a nagy turulmadár a vár ormára. Zrínyi Ilona és a gyermek Rákóczi Ferenc szobránál elhelyeztük koszorúnkat. Belvárosi sétát tettünk, amely során megtekintettük többek között a Rákócziak Fejér Házát is. Szolyván a kárpátaljai, szovjet hatóságok által elkövetett magyar és németellenes népiirtásra emlékeztünk az egykori gyűjtőtábor helyén, ahol több ezer, Kárpátalja valamennyi településéről származó magyar férfi neve olvasható a siratófalán. Itt elénekeltük a Himnuszt és koszorút helyeztünk el. Továbbutazva a honfoglaló magyarok által is használt úton, a Keleti-Beszkidéken át felmegyünk a Vereckei-hágóra, a honfoglalás-élműhöz, ahol szintén koszorúztunk az iskola nevében.

2016.08.31. korai indulás. Huszt vára alatt haladtunk el. Beérve a hegyek közé, megálltunk az áttörhetetlen (csak megkerülni tudták), híres Árpád-vonal emlékműjénél, ahol sok, különböző típusú és kialakítású bunkert ismertünk meg az erdőben. A gyönyörű Talabor folyóban és annak partján pedig mindenfelé harcok akasztókat láthattunk. Ezután Ukrajna legmagasabban fekvő hegyi tavához, a fenséges Szinevéri-tóhoz kirándultunk, ahol kiváló minőségű szárított erdei gombát, és remek áfonyalekvárt is vásárolhattunk a helyiektől. Ezután a hagyományait talán leghívebben őrző ruszin népcsoport, a bojkók által lakott csodálatos fekvésű falucskába, Alsókalocsára látogattunk. A kis faluban 10 múzeum található! A ruszinok nem véletlenül voltak „Rákóczi leghűségesebb népe”: ma is nosztalgiával gondolnak a „magyar időkre”. A rendkívül érdekes és gazdag skanzenben sok magyar emlékekkel, felirattal, zászlóval, címerrel fogunk találkozni, amit büszkén mutogatnak a helyiek. Beültünk a Magyar Királyi Iskola padjaiba és még magyar csendőrnök is beöltözhettünk, de megismerkedtünk a ruszinok jótevőjével, Egán Edével is, akire az 1940-44 közötti magyar világ idejéből, mint a ruszinok jótevőjére emlékeznek a helyiek. A zsidó kocsmában is különleges élmények vártak ránk.

2016.09.01. Először a református templomban vettünk részt közösen a helyiekkel istentiszteleten, ahol megáldották az új tanévet, majd az évnyitó ünnepség keretén belül átadtuk adományainkat, közben néhány kolléga már megfőzte az ebédet, melyre megvendégeltük az összes kisdiaákot és az iskolában tanító kollégákat is. Délután a Bethlen-kúriában (Grófudvar) lévő helytörténeti múzeumot tekintünk meg, Sepa Jánosnak, a Beregvidéki Múzeum igazgatójának lebilincselő kalauzolása mellett, majd szabad program keretében ajándékokat vettünk családtagjainknak.

2016.09.02. Nagyberegen a beregi szóttos-múzeumot nézzük meg a helyi középiskola épületében. Rövid bemutatót tartottak az oktatók: lentől a vászonig. Nem mindennapi élményt jelentett az iskola világhírű művészkerékpár-csapatának előadása is. Megálltunk még a határ után Tákoson, a „mezítlábas Notre Dame”-ként ismert patics farú református templomnál, melynek kivételes értékei a gyönyörű festett padok, a sziklatömbbe faragott szószék, és az 58 kazettából álló, virágmotívumokkal díszített mennyezete. Hamarosan hazaértünk tele élménnyel és emlékekkel.